

รายงานการศึกษา

เรื่อง

ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการพัฒนาป่าชุมชน

กรณีศึกษา : ป่าชุมชนบ้านท่าเยี่ยม อำเภอเสิงสาง จังหวัดนครราชสีมา

EFFECTIVE FACTORS ON COMMUNITY FOREST
DEVELOPMENT SUCCESS

A CASE STUDY : BAN THA YIEAM COMMUNITY ,
AMPHER SOENG SANG , CHANGWAT NAKHONRATCHASIMA

โดย

นายวิทยา นาคศิริ นักวิชาการป่าไม้ 5

สำนักงานป่าไม้จังหวัดนครราชสีมา

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2543

บทคัดย่อ

ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการพัฒนาป่าชุมชน ป่าชุมชนบ้านท่าเยี่ยม อำเภอสว่าง จังหวัดนครราชสีมา

การศึกษาเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการทราบว่าอะไรเป็นปัจจัยที่ทำให้ชุมชนแห่งนี้ร่วมกันรักษาและพัฒนาป่าชุมชนบ้านท่าเยี่ยมที่ครั้งหนึ่งเคยถูกแบ่งแปลงเพื่อขายและจับจองแล้วให้กลับมาเป็นป่าชุมชนที่ประสบผลสำเร็จในวันนี้ วิธีการศึกษาดำเนินการโดยการตรวจเอกสาร และสำรวจข้อมูลภาคสนามเพื่อนำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการศึกษาพบว่า ป่าชุมชนบ้านท่าเยี่ยม มีเนื้อที่ 1,300 ไร่ 35 ตารางวา มีสภาพเป็นป่าเต็งรังที่มีความอุดมสมบูรณ์ มีลูกไม้ขึ้นอยู่อย่างหนาแน่น สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนพบว่า หัวหน้าครัวเรือนตัวอย่างส่วนมากเป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 45 ปี การศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับภาคบังคับ การตั้งถิ่นฐานส่วนใหญ่ย้ายมาจากที่อื่นและอยู่มานานกว่า 20 ปี มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 5 คน/ครัวเรือน มีอาชีพหลักคือเกษตรกรรม อาชีพรอง คือ รับจ้าง มีพื้นที่ถือครองเฉลี่ย 16.63 ไร่/ครัวเรือน รายได้เฉลี่ย 52,081 บาท/ปี

ผลการวิเคราะห์ความเป็นอิสระด้วยค่าสถิติไคว์สแควร์ และ Correlation analysis พบว่าทัศนคติของราษฎรที่มีต่อป่าชุมชนเป็นอิสระจากปัจจัยที่ทำการศึกษากำหนด 10 ปัจจัย ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการตั้งถิ่นฐาน จำนวนสมาชิกในครัวเรือน อาชีพ ขนาดพื้นที่ถือครอง รายได้ การรวมกลุ่มทำกิจกรรมชุมชน การช่วยพัฒนาป่าชุมชน แต่มีความสัมพันธ์กับการพบปะเจ้าหน้าที่ป่าไม้และแนวทางที่ชุมชนต้องการทำมากที่สุดในอนาคต คือ การป้องกันไฟป่าโดยการทำแนวกันไฟหรือจัดเวรยามตรวจตราในฤดูแล้ง

สำหรับปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของป่าชุมชนบ้านท่าเยี่ยมในอดีตที่ผ่านมา เกิดจากชุมชนที่อยู่รอบป่าและใช้ประโยชน์จากป่าเห็นความสำคัญของป่า และมีความเข้มแข็งในการที่จะรักษาป่าไว้แต่ในอนาคตหากต้องการให้เกิดความสำเร็จต่อไปอย่างยั่งยืน เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ป่าไม้ควรเข้าไปพบปะชาวบ้าน เพื่อพูดคุยให้คำแนะนำในเรื่องต่าง ๆ กับชุมชนอย่างสม่ำเสมอซึ่งจะมีผลทำให้ชุมชนเห็นความสำคัญของป่าชุมชน และเป็นการกระตุ้นให้มีการปฏิบัติในการดูแลรักษาป่าชุมชนมากยิ่งขึ้น